

ŞEHİDE VERİLEN MÜKAFATLAR*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân! Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n- nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ زَوْجَتَانِ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ يُرَى
مُخُّ سَاقِهَا مِنْ وَرَاءِ سَبْعِينَ حُلَّةً

(الخطيب عن أبي هريرة)

RE. 351/1 (*Li'ş-şehîdi inda'llâhi teâlâ zevcetâni mine'l-huri'l-ıyn, yurâ muhhu sâkîhâ min verâi sebîne hulleh.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok azîz ve muhterem müslüman kardeşlerim!

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, lütfu, keremi üzerinize olsun!

Şurada Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'nin mübarek ehâdis-i şerîfesinden bir miktarını sizlere nakledeceğim...

Bu hadis-i şeriflerin nakline ve izâhına geçmeden önce, evvelen ve hâssaten efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'nin ruh-u pâki için; sonra sâir enbiyâ ve mürselînin ervâhı için, cümle sinin âl, ashâb ve etba'larının ve hâssaten Peygamber Efendimiz'in ashabının, etbâının ruhları için;

Cümle sâdât ve meşâyıh-i turuk-u aliyyemizin ve hulefâsının, müntesiblerinin ruhları için; okuduğumuz eserin müellifi, Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hoca Efendi Hazretleri'nin ruhu için, hulefâsının, talebelerinin ruhları için; bu kitabın içindeki bilgilerin, hadislerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan bütün râvîlerin ve âlimlerin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kardeşlerimizin de, ahirete intikâl etmiş olan bütün yakınlarının ve sevdiklerinin ruhları için; ve hâssaten hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin ruhu için hediye olmak üzere;

Bizlerin de dünya ve ahiret saadetine ermemize vesile olması dileğiyle bir Fatiha üç İhlâs-ı Şerif okuyup öyle başlayalım, buyurun...

.....

a. Şehidin Nâil Olacağı Nimetler

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olunduğuna göre, Peygamberimiz SAS buyurmuş ki:¹

لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ زَوْجَتَانِ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ يُرَى
مُخُّ سَاقِهَا مِنْ وَرَاءِ سَبْعِينَ حُلَّةً

(الخطيب عن أبي هريرة)

(Li'ş-şehîdi ında'llâhi teâlâ zevcetâni mine'l-huri'l-ıyn) “Şehidin Allah katında hur-i ıynden iki zevcesi vardır ki, (yurâ mühhu sâkîhâ) ayağının kemiğinin iliği görünür; (min verâi seb'îne hulletin) yetmiş elbisenin altından ayağının, kemiğinin iliği görünür.”

Bu letâfetinden kinâyedir bu söz, yâni Allah-u Teâlâ Hazretleri şehide, canını Allah yoluna îsar ettiği için, Allah yolunda verdiği için öyle büyük nimetler ihsan edecek ki; onlardan birisi de budur. İki tane hûr-i ıynden kendisine zevce ihsan edecek Allah-u Te àlâ Hazretleri... Letâfetini şuradan kıyas et ki, ayağının iliğini yetmiş libasın, entarinin altından görmek mümkün olacak. O kadar hoş, o kadar latîf mânâsına...

Tabii bu, şehidin nâil olacağı nimetlerden hepsini anlatan bir hadis-i şerif değil... Geçen haftaki hadis-i şerifi hatırlarsanız, orada

¹ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.X, s.178, no:5319; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XV II, s.485, no:18680.

Peygamber SAS Hazretleri şehidin nail olacağı nimetlerde n yedi tanesini saymıştı:²

لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ سَبْعُ خِصَالٍ يُغْفَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ دَفْعَةٍ
مِنْ دَمِهِ وَيَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَيُحَلَّى حُلَّةً
الْإِيمَانِ وَيُزَوَّجُ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ زَوْجَةً مِنَ
الْحُورِ الْعِينِ وَيُجَارُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَيَأْمَنُ مِنَ
الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ الْوَقَارِ
الْيَاقُوتَةُ مِنْهُ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَيُشَفَّعُ فِي
سَبْعِينَ إِنْسَانًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ

(حم. ت. ه. عن المقدم بن معدى كرب)

² Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.187, no:1663; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.935, no:2799; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.131, no:17221; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.266, no:629; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.330, no:19815; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.265, no:9559; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c. V, s.25, no:4254; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.576, no:2734; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.167, no:1120; İbn-i Şâhin, *Tergîb fî Fadâil*, c.I, s.500, no:439; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.1043; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XV I, s.191; Mikdam ibn-i Ma'dî Kerb RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.416, no:2696; Ubâde ibn-i Sâmit RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.188, no:1163; Ukbe ibn-i Âmir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.405, no:11132; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.533, no:9516; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV II, s.486, no:18681.

RE. 350/13 (*Li'ş-şehîdi ında'llàhi seb'u hısàlin*)

“Şehidin, Allah indinde yedi tane meziyeti var, yedi hasleti var:

Birincisi şuydu ki: (*Yuğferu lehû fî evveli def'atin min demî*)

“Şehid kendisi yara alıp da, ilk kanı yere damlar damlamaz afv u mağfiret olur. Yarasının kanı yere değer değmez mağfiret olur.” Birinci meziyet bu... Hepimizin aradığı o değil mi?

“—Yâ Rabbi, sen bizi afv u mağfiret eyle!” deyip durmuyor muyuz, gece gündüz durmayıp istediğimiz o değil mi? Allah bizi affetsin, mağfiret etsin!

Kanı yere damlar damlamaz mağfiret olunur, bir... Sonra; derhal cennetteki makamı, kendisinin gözünün önüne açılır; cennetin o makamını gören insanın başka şeyleri gözü görür mü, başka şeyleri düşünür mü, başka şeyleri hisseder mi?

Hz. Ali Efendimiz namaza durmuş da, ayağını ameliyat etmişler, zırh parçasını ayağından çıkarmışlar, fark etmemiş. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda, kendinden geçtiği için, zevkinden, safasından... Başka zaman ayağına kimsenin elini değdirmesine müsaade edemezken, bağıırır, çağırır ve tahammül edemezken; namaz esnasında ayağını kesmişler, biçmişler, içinden saplanmış olan zırh parçasını çıkarmışlar da, farkına varmamış diye kitaplar yazar.

(*Ve yerâ mak'adehû mine'l-cenneti*) “Şehidin gözünün önünden perde kalkar, cennetteki makamını görür.” Mağfiret oluyor ve derhal cennetteki yerini görüyor. Onunla meşgul oluyor, başka bir şey ile meşguliyeti yok...

(*Ve yuhallâ hullete'l-imân*) “Kendisine bir iman hüllesi giydirilir, bir iman libası giydirilir.” Başka kimseye nasib olmayan bir libas ile ba's olunur, süslenir ve yetmiş iki tane hûr-i ıynden kendisine zevce ihsan olunur.

(*Ve yüzevicu'sneteyni ve seb'ine zevceten mine'l-hûru'l-ıyn*) “Hurilerden kara gözlü, akı ak, karası kara; iri gözlü *huri'l-ıynden* yetmiş iki tanesiyle evlendirilir.”

Hûr, *ahver* kelimesinin cem'idir ki, gözlerinin karası kara, akı ak; fevkalâde latîf, iri gözlü demek oluyor. *ıyn* de gözü iri demek, güzel demek. Yâni gözlerinin güzelliğinden, kendilerinin güzelliği kıyas olunsun diye, bu gözleri tavsif edilmiş. İşte öyle gözlere sahip Allah'ın o ihsanları...

(*Ve yücâru min azâbi'l-kabri*) “Kabir azabından affolunur.” Öyle şehid için kabirde sorgu, sual, azab, endişe yok... Onun ne olacağını önümüzdeki hadis-i şeriflerde göreceğiz. Başkası için kabir azabının, kabir sıkıntılarının, fitnelerinin ne kadar tehlikeli bir şey olduğunu göreceğiz, ondan affediliyor, öyle kabir azabından emniyete alınıyor.

(*Ve ye'menü mine'l-fezâ'l-ekber*) “Kıyamet gününde, herkesin korktuğu o büyük *fezei'l-ekber* gününde emniyette tutulur. Kendisine kürsü ihsan edilir, rahat bir şekilde Arş-ı A'lânın

altında gölgelenir. (*Ve yûdau alâ re'sihi tâcu'l-vakâr*) Başına vakar tacı giydirilir; hürmet, ihtiram tacı giydirilir. (*El-yâkûte minhu hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) Öyle bir tac ki, öyle kıymetli taşlarla süslenmiş ki, onlardan bir yakut, dünyadan ve dünyanın içindeki her şeyden daha kıymetli, daha güzeldir. Öyle bir tac ile başı tezyîn olunur.”

(*Ve yeşfeu fî seb'ine insânen min ehli beytihi*) “Ehl-i beytinden, akrabasından, sevdiklerinden yetmiş kişiye şefaât hakkı kendisine ihsan olunur.”

Şehidler, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin indinde husûsi bir iltifata mazhar olacaklar, özel bir hayat ile yaşayacaklar. Şehid hayatı denilen bir hayat ile yaşayacaklar ve onlar, o nimetleri görünce, geride kalanlara müjde vermek isteyecekler:

“—Korkulacak bir şey yok, mahzun olunacak bir durum yok! Siz de bizim yolumuzdan gelin, bak ne kadar büyük nimetler var!” diye geride kalanları öyle müjdeleme arzusu içinde olacaklar.

Ahirete gidip de ahiretin safasını, nimetini gören insanlar içinden hiç kimse dönüp de dünyaya bakası gelmeyecek, kimse şu dünyaya bir daha gelmeyi istemeyecek; şehid müstesnâ... Şehid isteyecek... Neden isteyecek?

“—Bir daha dünyaya gideyim, bir daha Allah yolunda canımı bahşedeyim, fedâ edeyim de o nimetlere yine nâil olayım!” diye tekrar tekrar dünyaya gelip, tekrar tekrar şehid olmayı isteyecek.

مَنْ لَمْ يَغْزُ أَوْ يُجَهِّزْ غَازِيًا ...

Eğer bir mü'minin kalbinde Allah yolunda canını vermeye hazırlık yoksa, şehid olma arzusu yoksa; o arzu yokken ölürse o münafıklıktan bir çeşit üzere ölmüştür. Mü'minlerin hepsinin gönlünde, canını Allah yolunda verme arzusu olacak.

Nifâkını, ihlâsını buradan ölç... Allah yolunda canını verebilecek bir cömertlik hissediyor musun kendinde? Candan geçtik, malını veremiyor. Malının Allah-u Teâlâ Hazretleri tamamını da istememiş, zengin ise diye bir de şart koşmuş. Fakirsen bir şey yok, zenginsen kırkta birini ver diye paranın; onu dahi veremiyor, eli titriyor.

Allah bizi gaflet uykusundan uyandırsın! Biz müslümanız ha!

Müslümanız ama Allah bizleri afv u mağfiret eylesin!

Evradımızda Ca'fer-i Sâdık Hazretleri'nin duasını okuyanlar bilirler, hatırlayacaklar:³

(Allâhümme ahyinî saîden, ve emitnî şehîden)
“Yâ Rabbi, sen beni saîd olarak, yâni senin sevdiğin yolda yürüyen bahtiyar bir kul olarak yaşat ve şehid olarak öldür...” diye duası vardır.

Şehid hakkında çok söz söylemeye hacet yok, Kur'an-ı Kerîm'in ayetleri methediyor şehidi, Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerin methediyor, bu kadarı kâfi... Allah cümlemizi saîd, bahtiyar kul olarak yaşatsın, şehid olarak huzuruna varmak nimetine erdirdin!

³ Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.114, no:4566, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

b. Nimete Şükürün Önemi

Diğer hadis-i şerif'e geçtik:⁴

لِلطَّاعِمِ الشَّاكِرِ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ مَا لِلصَّائِمِ الصَّابِرِ

(ق.ك. عن أبي هريرة)

RE. 351/2 (*Li't-tàimi'ş-şâkiri mine'l-ecri, mislü mâ li's-sàimi's- sâbir.*)

(*Li't-tàimi'ş-şâkiri mine'l-ecrî*) “Şükredici bir yemek yiyen kimsenin ecirden nasibi vardır; (*mislü mâ li's-sàimi's-sâbir*) sabreden ve oruç tutan kimsenin ecri kadar...”

Bir daha derleyip, toparlayıp söyleyelim: İki insan var, birisi Allah için yemekten, içmekten, arzularını îfa etmekten kendisini tutmuş; oruç tutuyor, sevap almak maksadıyla. Allah da oruçluya çok sevaplar bahşedecek, sevabı çok... Bunun bir ecri var ya; “Bu ecir gibi bir ecir de, yiyip de şükreden kula vardır.” diyor Peygamber Efendimiz SAS.

“—Pazartesi günü ben oruç tuttum sevap kazanayım diye.”

“—İyi, Allah kabul etsin! Pek güzel, sabrettin, oruç tuttun, bir

ecre nail oldun.”

Ötekisi de Allah nimet vermiş, o nimeti yedi; şükretti...

4 Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.151, no:7195; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.IV, s.306, no:8303; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.263, no:6465; *Camiü'l-Ehadis*, c.XV II, s.488, no:18689.

“—Çok şükür yâ Rabbi, sen bana bu nimeti ihsan ettin!

Dünyada nice insanlar var, açlıktan kırılıyorlar. Şu sofranın üstündeki nimetlerin bolluğuna bak, yâ Rabbi! Benim buna bir liyâkatım mı var? Ben bunların zerresine lââyık değilken, yüzü kara, eli boş bir kulken, senin lutf u kereminden şunları ihsan eylemişsin, çok şükürler olsun yâ Rabbi! Ben aciz, naçiz, hor, hakir kuluna, zelil kuluna bunları ihsan ettin, sana şükrederim, sana hamd ü senâ eylerim!” diye insanın bir minnettarlık duygusunu duyması, oruçlu kadar sevap kazandırıyor insana...

İslâm'ın iki kanadı var, müslümanın iki kanadı var. Birisi sabır kanadı, birisi şükür kanadı. Onları çırpa çırpa inşaallah, çok yüksek makamlara çıkar müslüman. Nimet bulursa sabreder, şükreder, yer, istifade eder; o nimeti gönderen Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne minnettarlık duygusu ile dolar, taşar. Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne hamd ü senâ eder, şükreder, ecir kazanır. Bulamazsa da sabreder, öyle ecir kazanır.

O halde insanın tefekkürlerinden bir çeşidi de, Allah'ın kendisine verdiği nimetler üzerinde olacak. Üzerinde nice nimetler var farkında değilsin, hiç düşünmüyorsun, hiç önemsemiyorsun; sanki Allah sana onu vermeye mecburmuş gibi düşünüyorsun, hiç ne teşekkür, ne bir şey... Suratın yine bir karış, yine kaşların çatık...

“—Yahu mecbur mu Allah-u Teâlâ Hazretleri sana bu nimetleri vermeye?”

Değil; ama öyle alışmış, öyle gelmiş, gidiyor... Teşe kükre bile lüzum görmüyor! Olmaz! Bu hadis-i şeriften de anladığımız gibi insan, üzerindeki nimeti bilecek.

“—Ne nimet var yâ Rabbi benim üzerimde? İşte söyleyim, böyleyim...” derse insan çok hata eder.

Benî İsrâil zamanında âbidlerden birisi dünyayı terk etmiş, insanları terk etmiş, çıkmış dağın başına, yönelmiş Mevlâ'ya; gece gündüz ibadet etmiş. İbadetin o devir için muteber olan kaç çeşidi varsa, nesi varsa hepsini yapmış. Ömrü bitmiş... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzuruna varmış, Allah-u Teâlâ Hazretleri demiş ki:

“—Ey kulum, ben seni; senin bana ettiğin ibadetlerin karşılığını vererek mi taltîf edeyim, yoksa lütfumla mı taltîf edeyim?”

Düşünmüş, taşınmış; ömründe günah işlemedi, her türlü hayr u hasenâtı yaptı, insanlardan bir kenara çekildi, kötülöklere bulaşmadı; bütün ömrünü de değerlendirdi, boş geçirmedi, çok sevab kazandı, sermayesi çok...

“—E, yâ Rabbi senin lütfun, keremin çoktur, kulluğumun karşılığını bana ihsan eyle!” demiş,

“—Peki!” demiş menkabelerde yazıldığına göre, kitaplarda...

“—Bunun yaptığı bütün ibadetleri, taatleri getirin, koyun

terazinin bir kefesine!”

Koymuşlar; ağır... Bastırmış terazinin kefesini aşağıya, kocaman bir sevab yığını...

“—Şimdi bu kuluma verdiğim göz nimetini de şu tarafa koyun bakalım!” demiş.

Göz nimetini getirmişler, terazinin karşı kefesine koyuvermişler, bu sefer o taraf bastırmış, bütün bu iyilikler havada kalmış.

Bu hikâyeden çıkan ders nedir? Bu hikâyeden çıkacak ders şudur ki: Bir insanın şu etrafa bakıp da görmesi yok mu, konuştuğu insanı görmesi, kitap okuması, çiçeği görmesi, manzarayı görmesi, yolunu görmesi... Bu bütün ömür boyu yapılacak ibadetlerle bile ödenemeyecek kadar büyük bir nimettir demek bu... Öyle mi değil mi? Sor bakalım iki gözü âmâ bir insana, iki gözünün görmesi için neleri vermeye razıdır, bir sor bakalım... Göz nimeti böyle, kulak nimeti öyle, konuşma nimeti öyle...

Allah-u Teâlâ Hazretleri biz insanlara bir konuşma nimeti vermiş ki, farkında değiliz; tıklar tıklar, sabahtan akşama konuşuyoruz da bunu nimet olduğunun farkında değiliz.

Allah bunun bir nimet olduğunu Rahman Suresi'nin başında bildiriyor:

الرَّحْمَنُ عَلَّمَ الْقُرْآنَ خَلَقَ الْإِنْسَانَ عَلَّمَهُ الْبَيَانَ

(الرحمن: ۱ - ۴)

(*Er-rahmân. Alleme'l-kur'ân. Haleka'l-insân. Allemehü'l-beyân*) “Rahmân olan Allah Kur'an'ı öğretti. İnsanı yarattı. İnsana beyan kabiliyetini, maksadını ifade kabiliyetini ihsan ettim!” (Rahmân, 55/1-4) buyuruyor. Ya konuşma kabiliyetin olmasaydı ne yapacaktın?

Dilsizler gibi, başka mahlûklar gibi işaretle mi, kim bilir nasıl derdini anlatacaktın. Ama şu nimetin güzelliğine bak, neleri anlatıyorsun!

Kimisi şiir yazar, kimisi tazarru-niyâz eder, münâcaat eder, kimisi güzel hitâbette bulunur, konuşur; neler yapıyor şu dil ile...

Tanıdığım birisinin dükkânına gittim, oturdum. Yakından tanıdığım bir kimse... Birisi geldi içeriye

“—Selâmün aleyküm!”

“—Ve aleyküm selâm!”

Alacaklıymış meğerse... Parasını almanın zamanı gelmiş; altmış bin, seksen bin, yüz bin lira para verecek dükkâncı ona. Dükkâncı şakacı bir kimse, dedi ki gelene:

“—Mehmed Amca! Sana paranı mı vereyim, bir fıkra mı anlatayım?” dedi;

“—Fıkra anlat!” dedi. Tadını almış daha önceden.

Hakikaten bir fıkra anlattı, artık o sevine sevine, güle güle bir hal oldu,

“—Peki, bir dahaki hafta geliyorum.” dedi, çıktı gitti.

Bak parayı almaktan vazgeçiriyor, tatlı dil olunca; hani tatlı dilin gördüğü işler: Gönül alır, teselli eder.

İntihara niyetlenir bir insan, bir ârif kimseyle karşılaşır, vazgeçer. Tatlı diliyle onu iknâ eder.

Bir adam katil olmaya niyetlenir, “Falancayı öldüreceğim!” diye eline silahı alır, gözü dönmüş, gidiyor. Bir kâmil kimseye rastlar, birkaç sözle onu ikna eder, hayatlar kurtulur. Şu iki dudağın arasında şu dil, şu konuşma nimetiyle neler oluyor.

Söz ola kese savaşı,

Söz ola kestire başı,

Söz ola ağulu aşı,

Yağ ile bal ede bir söz...

Bazen savaş kesilir bir sözden, biter kavga, gürültü, mücad ele sona erer, sulh u salâh olurlar. Bazen bir ters söz söyler, insanın kellesi gider elden, kellesinin uçururlar.

“—Vay, sen öyle mi söyledin!” diye kellesini uçururlar.

Bazen de bir ağulu aşı, tatlı bir söz yağ ile bal gibi eder. H ani, “*İki gönül bir olunca, samanlık seyran olur*” dedikleri gibi, bir tatlı sözle o acı aş tatlı olur. İnsan sofranın yanında oturur, çoluk çocuğuyla, kuru ekmekle tatlı tatlı yer, baklavadan börekten tatlı gelir. Söz; bir büyük nimet...

Kulak; bir büyük nimet... Kudret; bir büyük nimet... İsteddiğini yapıyorsun, yürüyorsun, gidiyorsun, geliyorsun, alıyorsun, veriyorsun...

Akıl; nimetlerin en büyüklerindedir. Allah cümlemizi şu nimetten, akl-ı selîmden mahrum etmesin! Herkesin bir aklı var da, akıl yeterli değil tabii, selîm akıl olması lâzım.

Hintlilerin aklı, öküze tapmaktan alı koymuyor onları, öküze tapıyor adam, o kocabaş hayvana tapıyor. O da akıl güyâ... Allah akl-ı selîm ihsan etsin!

Demek ki insanda tefekkürünün bir kısmını, Allah'ın nimetlerine sarf etme şeyi olacak, siz de öyle yapın. Üze rinizd eki Allah'ın nimetlerini düşünün. Bir düşünün ki, sizin karşılaştığınız şu iş, bu iş, öteki iş; mecbur olarak mı size geliyor, siz çok hak ettiniz de ondan mı size geliyor? Afrika'da adamlar açlıktan kırılıyor, sen burada tokluktan kırılıyorsun, baygın düşüyorsun; göbeğini şişirip yediğin için... Yan gelip yatılıyorsun, adam açlıktan kırılıyor. Bizim çarşıda-pazarda elmalar dökülüp kalıyor. Adam taşısa, taşımaya değmediği için bırakıp gidiyor çarşamba pazarında, perşembe pazarında, neyse... Sebzeler, meyveler; orada kaç kişi doyar. Öbür tarafta kemikleri sayılıyor adamın.

“—Filanca diyarda insanlar birbirine girmiş!”

Gazetelerde okuyorsun, “Bugün üç bin kişi öldü, bugün beş bin kişi öldü, şu kadar insan şu oldu, bu kadar insan bu oldu...” Sen burada rahat yaşıyorsun. Çok mu layıksın yâni?

“—Değilim, hiçbir liyakâtım yok, çok kusurlu bir kulum!”

“—Hah! O zaman şükret!”

“—Yâ Rabbi, çok şükür; şu lâyıık olmadığım nimetleri bana ihsan ettin!” diye insan böyle nimetleri düşünürse çok yüksek kul olur. Ve çok ecir alır, bak bu hadis-i şerifte öyle diyor: Oruç tutmak bir sevab, şükretmek bir sevab.

Yemek yiyorsun, karnın doyuyor, sırtın rahatlıyor, için hoş oluyor, şükrediyorsun; oruçlu kadar sevab alıyorsun. Bundan bir ders daha çıkar mı bilmiyorum, o da şu ki “Ben oruç tuttum!” diye herkese tepeden bakma! Çünkü belki ötekisi oruç tutmadı ama şükredici bir kuldu, çok güzel şükretmiştir de senin gibi ecir yine almıştır.

“—Bak falanca arkadaşım pazartesi orucunu tutmadı! Vay... Hâlbuki ben tuttum, o tutmadı! Vay!”

Öyle deme! Belki şey...

Adamın birisi oğluyla beraber camiye i'tikafa girmiş. Geceleyin kalkmışlar baba-oğul, teheccüd namazı kılıyorlar. Oğlu demiş ki:

“—Baba, *el-hamdü lillâh* kalktık, gecenin bu yarısında, şu makbul teheccüd ibadetini yapıyoruz burada, şu namazı kılıyoruz. Şu kardeşlerimiz de horul horul uyuyacaklarına kalksaldı da onlar da kılsaldı ya...” falan deyince,

“—Sus oğlum, sus! Keşke sen de kalkmasaydın, sen de onlar gibi horul horul uyusaydın da, bu sözü söylemeseydin! Keşke bu sözü söylemeseydin!” demiş.

Çünkü uyuyan insan affolur hatası. Uyurken başını, kolunu bir tarafa çevirirken sana çarpsa bir şey olur mu? Uyuyor, mâzur... Mâzur olur; ama uyanan insanın mes'uliyet saati çalışmaya başlar, çalışıyor tıklar tıklar, tıklar tıklar... Melekler sevapları, günahları yazıyorlar. Gıybet ederse günah, ters düşünceye girerse günah, başkasını hor-hakîr görürse günah, kendi ibadetine

mağrur olur, kibre, ücuba düşerse günah... Bak kötü tarafları çalışıyor, ötekisi sıfır... Hiç olmazsa saat çalışmıyor, taksimetre çalışmıyor. Berikisinde çalışıyor; iyiyle değerlendirirse ne âlâ...

Onun için, hani oruçlu da ötekisine tepeden bakması n; kimisi oruç tutar da sevab kazanır, kimisi şükreder de kazanır.

Bir başka ders çıkartılabilir mi bilmiyorum: Eğer gücün yetmiyorsa oruç tutmaya; hastasın, şusun, busun... Hiç olmazsa şükürünü güzel yap da, o ecri de öyle al! Ne dersler çıkar, siz d aha iyilerini bilirsiniz.

c. Mü'minin Cennetteki Çadırı

Öbür hadis-i şerif:⁵

لِلْمُؤْمِنِ فِي الْجَنَّةِ خَيْمَةٌ مِنْ لَوْلُؤٍ مُجَوَّفَةٍ طُولُهَا
سِتُّونَ مِيلاً لِلْعَبْدِ الْمُؤْمِنِ فِيهَا أَهْلٌ يَطُوفُ عَلَيْهِمْ
لَا يَرَى بَعْضُهُمْ بَعْضًا

(طب. عن أبي موسى)

RE. 351/3 (*Li'l-mü'mini fi'l-cenneti haymetün min lü'liin mücevvetin tülühâ sittûne mîlen lil-abdi'l-mü'mini fîhâ ehlün yetûfu aleyhim lâ yerâ ba'duhüm ba'dâ.*)

⁵Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.478, no:5070; Ebûbekir ibn-i Abdullah ibn-i Kays Rh.A. babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.491, no:39387; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV II, s.491, no:18700.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA, Peygamber Efendimiz'den nakleyemiş, Peygamber Efendimiz'in bu mübarek hadis-i şerifi bize kadar da ulaşmış. Peygamber Efendimiz cennet ehlinin nimetlerini anlatıyor. Cennet cennet diyoruz ya, içinde ne nimetler var; kimisin duyarız, kimisini duymayız, burada o nimetlerden bazısı anlatılıyor:

(Li'l-mü'mini) "Allah'ın mü'min kulu için vardır *(fi'l-cenneti haymetün)* cennette bir çadır vardır." Yâni bir çadır ihsan o lunur mü'min kula, imanlı, mü'min, cennete girmiş kula, cennette öyle bir çadır ihsan olunur ki *(min lü'liin mücevvetin)* "İçi boş, izzet-ikrâm ile süslenmiş, donatılmış inciden bir çadır ihsan olunur."

Yâni inci nasıl pırıl pırılrsa, içi dışı öyle müzeyyen, öyle süslü, öyle hoş, öyle güzel bir çadır ihsan olunur. *(Tülühâ sittûne mîlen)* "Uzunluğu altmış mildir." Yâni küçücük bir şey tasavvur etme, altmış mil uzunluğundadır bu çadır.

(Li'l-abdi'l-mü'mini fîhâ ehlün) "Orada mü'min kulun kendi zevcelerinden ve hur-i ıynden aileleri vardır, ehl-ü ıyâli vardır *(yetûfu aleyhim)* onları dolaşır bir bir; *(lâ yerâ ba'duhum ba'dà)* içi o kadar geniş, o kadar safalı, o kadar hoştur ki birisi ötekisini görmez büyüklüğünden."

Yâni, "Müteaddit zevceleri vardır ama, birisi ötekisini görmez mesafenin uzaklığından." diye, cennetteki o cennet köşklerinin, çadırlarının halinden bahsetmiş Efendimiz... Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize sözünü duyduğumuz bu nimetlere ermeyi nasib etsin...

“—Haa, dünyadayken bir gün böyle demişti Hocamız, çok şükür, Mevlâ lutf u keremiyle bize bunu da ihsan eyledi!” dersiniz inşaallah!

d. Yürüyerek Haccedenin Karşılığı

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki: ⁶

لِلْمَاشِي أَجْرُ سَبْعِينَ حَجَّةٍ وَلِمَنْ يَرْكَبُ أَجْرُ حَجَّةٍ

(الديلمى عن أبى هريرة)

RE. 351/4 (*Li'l mâşî ecru seb'ine haccetin, ve limen yerkebu ecru haccetin.*) Deylemî'nin, Ebû Hureyre RA tarafından rivayet edilen bir hadis-i şerifi burada yer aldı. Peygamber SAS hacdan bahsediyor bu hadis-i şerifinde.

(*Li'l mâşî*) “Yürüyen için vardır (*ecru seb'ine haccetin*) yetmiş hac sevabı vardır. Yürüyerek hacceden kimse için, yetmiş hac sevabı vardır. (*Ve limen yerkebu*) Bir bineğe binerek hacceden kimseye ise, (*ecru haccetin*) sadece bir hac sevabı vardır.”

Yâni yürüyerek hacceden kimseye yetmiş misli büyük sevap veriliyor demek. Bu da çektiği sıkıntıdan ve attığı adımlardan dolayıdır.

⁶ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V II, s.134; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.59, no:60; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.322, no:4967; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.26, no:11895; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV II, s.492, no:18703.

Çünkü bir insan, bir hacı bir adım attığı zaman, kendisine yedi yüz harem-i şerif hasenesi ihsan olur, Mekke hasenesi...7Yâni başka yerin hasenesi değil, Harem-i Şerifin hasenesi ihsan olunur, Harem-i Şerifin hasenesi de başka yerinkine nisbetle yüz bin misli fazladır. Yedi yüz çarpı yüz bin eder yetmiş milyon... Bir hacı efendi bir adım attı mı yetmiş milyon hasene alıyor.

“Hasene nedir?” diye sormuşlar bir başka hadis-i şerifte Peygamber SAS Hazretleri’ne de... Medine’nin malum, bir tarafında bir büyük dağ var; ovanın ortasında tek başına duruyor, Uhud Dağı derler ona. Bir de eteğinde savaş olmuş, Uhud Savaşı... Müslümanlarla kâfirler savaş etmişler, Hz. Hamza Efendimiz şehid olmuş... İşte onun kadar büyük demiş... Görsünler de anlasınlar ne kadar büyük ecir olduğunu; Uhud Dağı kadar demiş. Yâni yetmiş milyon tane öyle ecir ne demek! Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize böyle makbul, mebrur, hayırlı, feyizli haclar nasib eylesin! Her adımda o ecri tekrar tekrar ihsan ediyor Allah - u Teâlâ Hazretleri.

---

⁷ İbn-i Huzeyme, Sahîh, c.IV, s.244, no:2791; Hâkim, Müstedrek, c.I, s.631, no:1692; Taberânî, Mu’cemü’l-Kebîr, c.XII, s.105, no:12606; Taberânî, Mu’cemü’l-Evsat, c.III, s.122, no:2675; Beyhakî, Şuabü’l-İman, c.III, s.431, no:3981; Beyhakî, Sünenü’l-Kübrâ, c.IV, s.331, no:8429; İbn-i Hacer, Lisânü’l-Mîzân, c.IV, s.397, no:1211; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.V, s.42, no:11894; Câmiu’l-Ehâdis, c.XX, s.244, no:22008.

e. Kadının iki Örtüsü

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

لِلْمَرْأَةِ سِتْرَانِ الْقَبْرِ وَالزَّوْجِ قِيلَ فَأَيُّهُمَا أَفْضَلُ
قَالَ الْقَبْرِ

(عد. وقال منكر، كر. عن ابن عباس)

RE. 351/5 (*Li'l-mer'eti sitrân: El-kabru ve'z-zevcü. Kîle: Fe eyyühümâ efdalü? Kàle: El-kabru.*) İbn-i Abbas RA'den rivayet edilmiş bir hadis-i şerif... Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:

(*Li'l-mer'eti sitrân*) “Kadının iki tane örtüsü vardır.” Kadın örtünüyor ya, setr-i avret diyoruz. Hani avret mahallini örtecek, malum... Erkek kısa mayo giyebilir mi? Giyemez. Erkek de dizinden beline kadar korunacak. Kadın da ayak bileğinden yüzü, elleri hariç, ayakları hariç bütün vücudunu örtecek... Örtü var ya, örtünmek var ya İslâm'da... Hani setr-i avret namazın farzlarından biri ya... O olmazsa, kadın açık olursa olmaz namaz.

On iki farzından birisi...

⁸ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.123, no:12657; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V III, s.151, no:8240; Taberânî, *Mu'cemü's-Sagîr*, c.II, s.230, no:1078; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.327, no:4978; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.15; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LI, s.167, no:10832; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV I, s.413, no:45166; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.407, no:1308; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.572, no:7661; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV II, s.492, no:18704.

“Kadının iki örtüsü vardır.” diyor Peygamber Efendimiz. Koruyacak yâni onu... Örtünmesi gereken yerlerini örtecek. Kumaş hatıra gelir değil mi?

Arkasından diyor ki: (*El-kabru ve'z-zevcu*) “Birisi kabirdir, birisi kocasıdır.” Yâni kadın evlendi mi başkasına açınmasın, mânâsı çıkıyor, ben öyle anlıyorum. Bir kocasına açınır evinde, o caiz; çünkü evlenmişler, Allah nikâhı helâl kılmış. Bir de kabir... Ne kadar mânâlı bir hadis-i şerif... Hepsi öyle de...

(*Kile: Feeyühümâ efdalü*) “Bu iki örtüden hangisi efdal, hangisi daha faziletli yâ Rasûlallah?” diye sormuşlar. (*Kâle: El- kabru.*) “Kabir daha faziletli” buyurmuş.

İmam Şâfî Hazretleri'nin bir şiirini naklederler,

*Arkadaşım bana bir sır söyledi,
Ben göğsümü o sırra kabir yaptım.*

Yâni, kabre kapatırsın, kabir bir daha açılmaz ya; kimseyesöylemeyeceğim mânâsına... Kabir tabi herkesin gireceği bir yer, onu bir tarafa bırakırsan; bir kocası var açınabileceği... Başka kimseye açılmayacak, saçılmayacak, ziynetlerini göstermeyecek.

“—Ziynetler nelerdir hocam? Küpesi, bileziği falan mı?” “—Onlar da ziynet ama bir de Allah'ın verdiği ziynetler var...”

“—Nereden biliyorsun bu vücut güzelliklerinin de güzellik olduğunu?”

Bir ayet-i kerimede buyuruyor ki Allah-u Teâlâ Hazretleri... Kur'an-ı Kerîm edeb, edebiyat dolu bir kitap. Diyor ki: “Kadınlar ayaklarını vurdura vurdura yürümesinler, topuklarını yere vurdura vurdura, çaktıra çaktıra yürümesinler, gizledikleri süsleri görünsün diye...”

Demek ki salına salına, başkasının dikkatini çekecek bir tarzda yürümeyecek... Gizlenmiş olan ziynetleri ortaya çıksın diye öyle yürümesinler diyor. Demek ki maksat vücudun endâmı, tenâsubu, güzelliğiymiş, o anlaşılıyor, onları göstermeyecek kimseye bir hanım.

Şimdinin felsefesi nerede, Yirminci Yüzyılın gayr-i dînî felsefesi nerede, din dışı felsefesi nerede; İslâm'ın felsefesi nerede... İslâm kadına bir kocasını gösteriyor, bir de kabri gösteriyor, başka yerde yok böyle bir açılma saçılma, ziynetini gösterme diye... Yirminci yüz yılın felsefesinde de kadın gösterebildiği her yeri gösteriyor. Kanun eğer bir hudut çizmese, göstermediği yer yok. Bereket versin, bazı memleketlerde yine birazcık bir hudut, bir şey var da; şu kadarını gösteriyor, kanun nisbetinde gösteriyor. Orasını da açsan, o kanunun da kapısını açsan her tarafını artık gösterecek.

Yapar mı? Yapar... Kâfir, İslâm'a inanmazsa, imana gelmemiş ise yapar. İnsanı insan eden imandır. İnsanı sultan eden, aliyyü'l - âlâ insan eden İslâm'dır, imandır. O mertebelere o çıkartıyor.

İmansız yapar, ona sözüm yok. Benim sözüm imanlılara...

“—Sen Allah'a inanmıyor musun?”

“—Ne demek hocam, *el-hamdü lillâh* müslümanım, babadan, dededen, neneden; taa evvelki zamanki zamandan beri müslümanım! Tevbe estağfirullah, nasıl söz... Müslümanım hocam!”

“—Peki bu ne, bu hal ne?”

Bak Peygamber Efendimiz nasıl diyor? Yâni şöyle biz *el-hamdü lillâh* müslümanız da, Fatih de güzel bir semt; başka yerleri bilmiyoruz. Hadi bir de yaz aylarında bazı yerler var, mesela sıcak memleketler var; Antalya’sı var, Marmaris’i, Bodrum’u şurası, burası var; bildiğimiz bilmediğimiz kıyı kentleri. Orada neler oluyor, bilmiyoruz ki...

Ne olacak o halde? Kadın zevcesiyle, helaliyle serbest evinde; o zaman istediği gibi giyinir, istediği gibi örtünür; mühim değil... Amma dışarıda kendisini örtünün altına alacak, kıymetli şeyler örtülü olur. Mücevherler kutularda olur, adi şeyler işportada satılır, meydanda olur. Ambalaja bile lüzum görmezler, olduğu gibi satarlar. İsterse bozulsun, ne olacak? Adi çünkü, kıymeti yok...

Örtünmek izzettir, ikramdır, şereftir. Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur’an-ı Kerîm’de örtünmeyi bir nimet olarak kullara verdiği de bildiriyor. Örtünmek bir nimet, en iyi örtü de takvâdır diye so nra bildirmiş. Takvâ da bir manevi örtü tabii... Takvâ da Allah’tan korkmak demek. Yâni Allah’tan korkunca, insan örtünür, Allah’tan korkmazsa, her şeyi yapar insan. Kocasını kapıdan çıkar, o arka kapıdan başkasını alır;

Allah korusun. Her şeyi yapar. İnsan Allah'tan korkunca insan oluyor. Evin huzuru Allah'tan korkunca oluyor. Cemiyetin huzuru Allah'tan korkulduğu zaman oluyor.

Bir koca karısından emniyette olmazsa, bir kadın kocasının nereye gittiğinden, ne yaptığından emniyette olmazsa; o aile yuvasında bet-bereket olur mu? Oluyor mu? Olmuyor...

O halde, müslümanlık güzel! Ne çırpınıyorsun yâni? Ailenin saadetini sağlıyor müslümanlık, daha ne istiyorsun? Aileye huzur getiriyor, bereket getiriyor, asalet getiriyor... Çocuklar asil oluyor. Çünkü bir insan bir günah işledi mi, ruhen yıkılır, istediği kadar burnunu havaya kaldırsın. Ezilir günahın ağırlığı altında... Öyle ezilen bir kadın, çocuğunu da güzel terbiye edemez.

Namuslu bir anne çocuğunu güzel yetiştirir. Namuslu, iffetli, namaz başörtülü, bembeyaz başörtülü, eli tesbihli, ağzı dualı kadının çocuğu güzel olur. Ötekisi çocuğuna sahip olamaz ki; çocuğuna bir söz söylese, çocuğu beş söz söyler ona. Söylüyor, duyuyoruz nitekim.

“—Sen şöyle yapıyorsun, sen yapıyorum çok mu?” der, duyuyoruz böyle sosyetik ailelerin nice aile facialarını duyuyoruz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi imandan, İslâm'dan ayırmasın! Tesettür zulüm müdür, kadınlara zulüm müdür? Değil! Kadınlara şeref bahşedici bir husustur.

f. Namaz Kılana Verilen Mükâfatlar

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

لِلْمُصَلِّي ثَلَاثُ خِصَالٍ يَتَنَاثَرُ الْبِرُّ عَلَيْهِ مِنْ عَنَانِ
السَّمَاءِ إِلَى مِفْرَقِ رَأْسِهِ وَتَحُفُّ بِهِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ
لَدُنْ قَدَمَيْهِ إِلَى عَنَانِ السَّمَاءِ، وَيُنَادِيهِ مُنَادٍ لَوْ
يَعْلَمُ الْمُصَلِّي مَنْ يُنَاجِي مَا انْفَتَلَ

(محمد بن نصر في كتاب الصلاة عن الحسن مرسلًا)

RE. 351/6 (*Li'l musallî selâsü hısâlin*) “Namaz kılan kimseye üç haslet verilir, üç nimet var; namaz kılan kimsenin mazhar olduğu üç nimet var.” Bir; bir demiyor ama ben hatırınızda kalsın diye sayarak söylüyorum, hadis-i şerifte “bir” sözü yok.

(*Yetenâseru'l-birru aleyhi min anâni's-semâi ilâ mefrıkı nefsihî*) “Gökteki bulutların yanından başının saç ayırım yerine kadar, başının tepesine kadar üzerine Allah'ın *birri*, iyilikleri yağar, saçılır; namaz kılan kimseye... Namaz kılan insan namaza durdu mu, gökten, bulutlardan başının üstüne Allah'ın *birri*, *birr* dediğimiz iyilikleri, lütufları, ihsanları, keremleri, bağışları saçılır..” Birincisi bu...

⁹ Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.I, s.49, no:150; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.V II, s.289, no:18923; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XV II, s.500, no:18710.

İkincisi: (Ve tehuffu bihi'l-melâiketü min ledün kademeyhi ilâ anâni's-semâi) “İki ayağının yerinden, yine gökteki bulutlara kadar her tarafını melekler kuşatır, sararlar.” Yâni üşüşüyorlar etrafına, çepeçevre melekler üşüşüyor namaz kılan kimseye.

(Ve yünâdîhi münâdin) “Bir çağırıcı, seslenici seslenir. (Lev ya'lemu'l-musallî men yünâcî, men fetele.) Eğer namaz kılan kimin huzurunda, kiminle konuştuğunu, kiminle konuştuğunu idrâk e tse, gözünün başka yere döndürmezdi, yüzünü başka yere çevirmezdi!” diye nidâ olunur kendisine.

Namazı da taklîden kılıyoruz, namaz da bizim ıslah olması gereken birçok hallerimizin bulunduğu bir ibadet şekli. Namazı babadan, dededen gördük diye kılıyoruz. Namaz kılmaya çocukluktan alıştığımız için bırakmaktan korkuyoruz, korkaklık var, bırakmaktan koruyoruz; ama kılarken kılmaya dikkat etmiyoruz.

“—Öğle vakti geldi, kılıvereyim hemen...”

Paldır küldür paldır küldür... Yerden tavuğun yem topladığı gibi... Ne secdesi belli, ne rükûsu belli, ne okuduğu şeyden içine bir şey geliyor... Tamam, bitti, seccadeyi kapatıyor, dua da etmiyor. Yahu bir işti çalıştığı zaman akşam ücretini alır, sen bir dua et bakalım o kadar namaz kıldın, şey yaptın; dua da bir ibadet, Allah ihsan edecek, va'd etmiş, dua da etmiyor, seccadeyi kapattığı gibi çıkıp gidiyor. Yâni yasak savmak derler buna; namazı kılmadı demesinler gibilerden, namazı kılıyor; ama öyle kılıyor. Namaz böyle değil!

Bak kişi kiminle söyleştiğini bir bilse, kime fısıldadığını bu sözleri...

“—Kime söylüyorsun, bıdır bıdır dudakların kımıldıyor, kime söylüyorsun o sözleri?”

Onu bilse gözü başka yer mi görür? Başka tarafa mı bakar? Namazlarımızı da çok ibtidâî bir şekilde kılıyoruz, Afrika yerlileri gibi kılıyoruz yâni, belki onlar bizden iyi kılıyordur. Şuursuz kılıyoruz, halbuki namaz mü'minin mi'racıdır. Allah-u Teâlâ Hazretleri lütfeylemiş, huzuruna kabul ediyor günde beş defa...

Gidebilir misin reis-i cumhurun yanına beş defa, valinin yanına gidebilir misin? Gidemezsin... Günde beş defa şu kâinatın sahibi olan Allah-u Teâlâ Hazretleri, Allah-u Azîmü'ş-şân seni huzuruna çağırıyor, girebiliyorsun huzuruna... Huzur-u âlîsine dâhil oluyorsun, söyleşiyorsun. Konuşmana da fırsat veriyor. Hamd ediyorsun, şükrediyorsun, dua ediyorsun, istiyorsun, eğiliyorsun, yalvarıyorsun, yakarıyorsun; ondan sonra selam verip çıkıyorsun.

O kadar kıymetli bir ibadet ki; kadr u kıymetini insan biraz dinler tarihi bilgisi olsa, başka dinleri incelese... Başka dind arlar ne yapıyorlar acaba, nasıl vakit geçiriyorlar? Öteki dinlerin adamları ne ibadet ederler? Bir gör bakalım İslâm'ın güzelliğini anlamak için... Bir etrafına bak, *el-hamdü lillâh* Allah bize namaz gibi bir nimet vermiş ki, nimetlerin en hoşlarından birisi.

Peygamber SAS Efendimiz:¹⁰

قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ

(*Kurretü aynî fi's-salâh*) buyurmuş, “Benim gözümün serinliği namazda!” gözüm serinliyor, yâni içim rahatlıyor, gözüm şenleniyor diyor namazda...

Biz de angarya gibi kılıyoruz. E angarya gibi kılırsak ne olur, aman Allah saklasın:

وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى يُرَاءُونَ

النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

(النساء: ١٤٣)

(*Ve izâ kàmû ile's-salâti kàmû kûsâlâ, yurâûne'n-nâse, ve lâ yezkurûna'llâhe illâ kalîlâ*) Münafık olursun!

(*Ve izâ kàmû ile's-salâti*) “O münafıklar namaza kalktıkları zaman, (*kàmû kûsâlâ*) tembel tembel kalkarlar; istemeye istemeye, ayakları geri gide gide kalkarlar. (*Yurâûne'n-nâse*) İnsanlara gösteriş için namaz kılarlar.” İnsanlar olmasa zaten kılmaz, ayıp olur

¹⁰ Neseî, *Sünen*, c.V II, s.61, no:3939; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.128, no:12315; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.174, no:2676; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.241, no:5203; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V I, s.199, no:3482; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V II, s.78, no:13232; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.280, no:8887; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.398; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.371, no:6812; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.303; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.III, s.135, no:1234; Ukaylî, *Duafâ*, c.II, s.160, no:666; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LX, s.454; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.143, no:2733; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V II, s.449, no:18912, 18913; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.73, no:1089; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IX, s.496, no:8916.

“—Bak, hacı efendi hacca gitmiş de namaz kılmıyor!” demesinler diye kılar veyahut başka bir sebepten kılar...

(*Ve lâ yezkurûna'llahe illâ kalîlâ*) “Allah’ı ancak çok az anarlar münafıklar...” (Nisâ, 4/142)

Bak, Allah’ı anmaz demiyor, bizim gafletimizin büyüklüğüne bakın ki, münafıklar Allah’ı anmaz demiyor ayet-i kerime, az anarlar diyor. Münafıklar namaza tembel tembel kalkarlar, insanlara mürâîlik yaparlar ve Allah’ı az anarlar diyor. Sen ne kadar anıyorsun Allah’ı? Bir kıyasla... Aman Allah korusun, üzerinde bir münafıklık alâmeti belirmişse, silkin; at o alameti. Mü’min Allah’ı çok zikredecek, dilinden düşürmeyecek.

Bir insan bir şeyi sevdi mi çok söyler. Dilinden düşürmez. Sen hiç âşıkların hikâyelerini okumadın mı? Kerem ile Aslı hikâyelerini falan? Seven insanın hali ne olurmuş?

Allah-u Teâlâ Hazretleri namazın zevkine erdirsin bizi!

g. Kölenin Üç Hakkı

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

لِلْمَمْلُوكِ عَلَى مَوْلَاهُ ثَلَاثٌ لَا يُعَجَّلُهُ عَنْ صَلَاتِهِ

¹¹ İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.472; Temmâmü’r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.350, no:351; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.83, no:25072; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XV III, s.22, no:18715.

وَلَا يُقِيمُهُ عَنْ طَعَامِهِ وَيَبِيعُهُ إِذَا اسْتَبَاعَهُ

(تمام، وإين عساكر عن إين عباس؛ قال إين عساكر: حديث غريب)

RE. 351/7 (*Li'l-memlûki alâ mevlâhu selâsün*)

“Köleye efendisi üzerinde üç hak verilmiştir. Efendisinden üç şeyi istemeye hakkı vardır kölenin.”

“—Hocam, müslümanlık köleliği kabul ediyor mu?”

“—Ediyor, ne var? Ediyor... Müslümanlık köleliği kabul ediyor, ne olacak?”

“—Efendim, Avrupa’da kölelik yok!”

Sen o Avrupalıların halini bilsen, serâpâ kölelik onların işi... Ömürleri kölelikle geçmiş, başkalarını da köle yapmakla ge çmiş. O Amerikalıların okumadın mı Afrika’dan yakalayıp yakalayıp da kendi tarlalarından çalıştırdıkları müslüman asıllı zencileri... Müslümanlığı kötölemek için şey yapıyorlar, evet müslümanlıkta kölelik müessesesi var. Bir harpte çarpışırsın, adamı esir alırsın kölen olur. İster kesersin, ister hayatını bağışlarsın köle olur; var... Cihad olduğu müddetçe, köle de olur. Olacak, normal...

Ama köle müslüman olursa, ne güzel, ne âlâ... Müslüman bir kimseyi köle alabilir miyim? Alamazsın... Müslüman bir cevherdir, o köle olmaz. Köle edilemez, öyle bir şey yok. Kâfirken köle alırsın, köleyse öyle olur; ama müslümanı köle alamazsın. İslâm böyle bir tarzda köleliği kabul ediyor ki gayet makuldür. Her zaman her

verde olağan şeydir. Adamlar esir kamplarında çalıştırmıyorlar mı harp esirlerini, çalıştırmıyor mu? Yapıyorlar, oluyor yâni, olması normal. Bir köle müslüman oldu, tamam... Müslüman oldu diye kölelikten çıkmaz. Sonradan müslüman oldu, kölelikten çıkmaz. Ama Allah nasib ederse, efendisi bağışlar falan, şöyle şartlar var, kölelikten kurtulmayı çok kolaylaştırmış dinimiz; ayrı...

Şimdi köle bir müslüman, efendisi üzerinde üç hakkı var diyor Peygamber Efendimiz. Çünkü o devirde köle çok, Peygamber Efendimiz zamanında. Peygamber Efendimiz köleliği azaltmak için çok çalışmış, çok emirler buyurmuş; köle çok... Bir, kölenin hakkı neymiş, efendisi nasıl davranacak ona:

(Lâ yuaccilühû an salâtihi) “Namazından onu çabuk çekip alamaz.”

“—Kölesin, gel buraya, çabuk, işimi yapacaksın, bırak!” falan diye namazı aceleye getirttirmez. Kılsın, edeble, erkanla, usul ile, tadına vararak o namazı kılsın. Namazı kılarken efendi onu çağırıp, şey yapmayacak. Kısa kestirtmeyecek.

(Ve lâ yukîmuhû an taâmihî) “Yemek vakti geldiği halde onu ayakta tutmayacak.” Yemek vakti gelmiş, işaret etse de gitsem, karnımı doyursam diye bekliyor, hâlâ ayakta tutuyor köledir diye; öyle yapmayacak.

(Ve yebîuhû ize'stebâahû) “Satılmasını istediği zaman da onu satacak.”

Tabii satmak bir başka kimseye olabildiği gibi, köle kendisini de belli şartlarla bir anlaşma yaparak, efendisine belli parayı, kölelik ücretini ödemek şartıyla kölelikten kurtarabilir İslâm'da... bu üç hakkı vardır demiş İbn-i Abbas RA'ın rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz...

h. İnsanların Üç Sığınağı

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

لِلنَّاسِ ثَلَاثَةٌ مَعَاqِلَ فَمَعْقِلُهُمْ مِنَ الْمَلْحَمَةِ
الْكُبْرَى الَّتِي تَكُونُ لِعَمِيقِ أَنْطَاكِيَّةِ دِمَشْقُ
وَمَعْقِلُهُمْ مِنَ الدَّجَالِ بَيْتُ الْمَقْدِسِ وَمَعْقِلُهُمْ
مِنْ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ طُورُ سَيْنَاءَ

(حل.كر. عن الحسين بن علي؛ كر. عن يحيى بن جابر الطائي مرسلًا)

RE. 351/8 (*Li'n-nâsi selâsetü meâkille*)
“İnsanoğlunun üç tane sığınağı vardır; melcei, barınağı, kalesi vardır.” Neredeki kaleler bunlar? Kıyamet alâmetleri olarak insanların başına gelecek bazı şeyler var, onlarda nereye sığınacaklarını bildiriyor Peygamber Efendimiz.

Peygamber Efendimiz, pek çok hadis-i şerifinden kıyameti anlatmıştır. Kıyametin şartlarını anlatmıştır, kıyametin alâmetlerini

¹² Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.146; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.I, s.240, Şamlı bir şahıstan; o da babasından, dedesinden.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.260, no:38649; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.4, no:18722.

anlatmıştır. Neler neler olacak, ondan sonra neler neler olacak, onları anlatmıştır. Bu hadis-i şerif onlardan bir hadis-i şerif... Buyuruyor ki:

“Üç tane sığınağı vardır müslümanın:

1. (*Fema’kılühüm mine’l-melhameti’l-kübrâ elletî tekûnü liamıkı antakıyye*) Antakya’nın Amik Ovası’nda büyük bir savaş olacak, o büyük savaşta barınağı (*dimaşk*) Şam Şehri olacak.”

İlerideki bir zamanda müslümanlar ile kâfirler kapışacaklar Antakya Ovası’nda; kıyametin alâmetleri olarak... Buna *Melheme-i Kübrâ* derler, büyük savaş, kanlı bir savaş olacak yâni. Bu büyük savaşta müslümanların barınağı, sığınağı Şam olacak, Şam tarafında olacak.

2. (*Ve ma’kılühüm mine’d-deccâli beytü’l-makdisi*) “Deccal çıktığı zaman da barınakları, sığınakları Kudüs şehri olacak. Deccal’la mücadelede Kudüs şehri olacak.

3 (*Ve ma’kılühüm min ye’cûci ve me’cûci târu sînâ’*) Ye’cüc ve Me’cücün hücumunda da sığınakları *Tur-u Sinâ* olacak, Sinâ’d aki Mûsâ AS’a vahiy gelen meşhur dağ olacak.”

Burada kıyametin havadislerinden, ahir zamanın havadislerinden üç tanesi bahsediliyor, anlatılıyor. Birisi Antakya Ovası’nda müslümanlar ile kâfirler bir harp edecekler. Dokuz yüz bin kâfir gelecek oraya hadis-i şeriflerden anladığımıza göre... Dokuz yüz altmış bin kâfir gelecek oraya. Müslümanlarla bir büyük mücadele olacak, grup grup, bölük bölük, çeşitli safhaları olacak o işin.

Sonra Deccal çıkacak, Deccal müslümanları aldatmaya çalışacak. Müslümanların zayıfları ona uyacaklar; kuvvetlileri onun alnında *hâzâ kâfir* yazıldığını görecekler, uymayacaklar. Deccal'a tâbî olanlar cehenneme gidecek, Deccal'a uymayanlar kurtulacak. Bu hususta çok hadis-i şerifler var... Çok rûmuzlar, işaretler, esrarlar var.

Üçüncüsü de Ye'cûc ve Me'cûc çıkacak, yeryüzünü kaplayacaklar, her tarafı istila edecekler, Suları kurutacaklar, herkesi kesip öldürecekler. Hatta o kadar edepsizleşecekler ki, “Yerdeki insanların hepsini öldürdük, şimdi göktekileri öldürelim!” diye silahlarını göğe atacaklar. İşte o zaman müslümanların sığınakları Tur-i Sinâ olacak diye bu kıyamet ahvalinden bazılarını bu hadis-i şerifte efendimiz anlatmış ki, uzun bir bahistir.

i. Ölümün Şiddeti

Gelelim diğer hadis-i şerife:¹³

لَمْ يَلِقْ ابْنُ آدَمَ شَيْئًا قَطُّ مُدَّ خَلْقَهُ اللهُ أَشَدَّ عَلَيْهِ
مِنَ الْمَوْتِ ثُمَّ إِنَّ الْمَوْتَ لَأَهْوَنُ مَا بَعْدَهُ

(حم. عن أنس)

¹³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.154, no:12588; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.569, no:42209; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.59, no:3893; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV III, s.23, no:18765.

RE. 351/9 (*Lem yelkabnu âdeme şey'en kattü münzü haleka'llahu eşedde aleyhi mine'l-mevti, sümme inne'l-mevte le ehvenu mâ ba'dehû.*)

Bu hadis-i şerife çokça dikkat ederek dinleyin, Enes ibn-i Mâlik RA'ın rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:

“İnsanoğlu, Allah-u Teâlâ Hazretleri onu yarattığı zamandan beri, yâni yeryüzünde insan nesli bulunduğu zamandan beri, şu Ademoğulları dediğimiz bizim cinsimiz olan mahlûklar, ölümden daha şiddetli bir şeyle karşılaşmadılar.”

Ölüm hadisesi çok şiddetli bir hadise... Bir başka hadis-i şerifte anlatmış ki Peygamber Efendimiz: “İnsanın, Azrâil AS'ı görüvermesi, bin tane kılıç darbesi yemekten daha şiddetliymiş, Azrâil karşısında beliriverecek ya... Bin tane kılıçla vurulsa insan, lime lime olur etleri; bin tane kılıç darbesi görmekten daha şiddetliymiş.” Burada da öyle diyor, “Âdemoğlu, Allah onu yarattığı zamandan bu zamana gelinceye kadar, ölümden daha şiddetli bir şey görmedi.”

Demek ki bizim fecî diye tavsif ettiğimiz bütün hadiseler, ufak tefek şeylermiş; ölüm en büyük hadise, çok şiddetli bir hadise, çok korkunç bir hadise. Amma (*sümme inne'l-mevte le ehvenu mâ ba'dehû*) “Ama ölü de kendinden sonra gelecek hadiselerin en hafifidir.” Ondandan sonra da daha neler neler olacak... Münker ve Nekir gelecek, kabirde sorgu-sual olacak, ondan sonra kabirden kalkış olacak, insanlar büyük

bir sarhoşluk, büyük bir sarsıntı içinde çeşitli sıkıntılara mazur kalacaklar, sonra *Arafat*'ta, *Mevkîf*'ta uzun, çok sıkıntılı bekleyişler olacak. Kalpler, gönüller boğaza gelecek sıkıntıdan. Öyle anlatıyor, (*beleğati'l-kulûbi'l-hanâcîre*) "Kalpler boğazına gelecek insanın." Canı boğazına gelecek, o kadar sıkıntılar olacak.

Ondan sonra kitaplar açılacak, hesaplar görülecek, ondan sonra cehenneme girecekler insanlar; o sıkıntılar nazar-ı itibâra alınırsa ölüm en hafifi gene... İnsanoğlu ölümden daha şiddetli bir şey görmemişken, ölüm ondan sonrakiler için yine en hafifi...

Her sabah dua ediyoruz, hem de üç defa söyleyerek:

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي الْمَوْتِ وَفِيمَا بَعْدَ الْمَوْتِ
اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَكَرَاتِ الْمَوْتِ وَلَا تُعَذِّبْنَا
بَعْدَ الْمَوْتِ

(*Allâhümme bârik lenâ fi'l-mevt, ve fîmâ ba'de'l-mevt.*) "Yâ Rabbi! Bize ölümlü mübarek eyle, ölümden sonrasını mübarek eyle! (*Allâhümme hevvin aleynâ sekerâti'l-mevt, ve lâ tuazzibnâ ba'del-mevt.*) "Yâ Rabbi! Ölümlün sarhoşluklarını, sekerâtımızı bize kolaylaştır, bizi ölümden sonra azablandırma!" diye dua ediyoruz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri dualarımızı kabul eylesin! Bizi şu ölüm denilen hadisenin sekerâtından hıfz u himâyeye eylesin!

Kimisine:

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ فَرَوْحٌ وَرَيْحَانٌ وَجَنَّةٌ

نَعِيمٍ

(الواقعة: ٨٨ - ٨٩)

(*Feemmâ in kâne mine'l-mukarrabîn*) [Fakat ölen kişi mukarrabûndan ise, (*Feravhun ve reyhânün ve cennetü naîm*) ona rahatlık, güzel rızık ve Naîm Cenneti vardır.] (Vâkıa, 56/88-89)

Böyle gül koklama gibi, hoş bir hal ile gelip geçecek, kuş uçar gibi... Allah bizi böyle âsân bir vech ile ölüp de huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varanlardan eylesin!

Az önce anlattı ki bir teyze annesini; Kadir Gecesi'nde ölmüş. Gündüz hazırlıklarını yapmış kandile göre, hediyelerini sağa sola göndermiş, bunları yiyecekleri göndermiş; akşam da ruhunu teslim edivermiş. Kimisine de Allah duyurmuyor demek ki, şöyle küçük bir böceğin insanı bir küçük ısırtması gibi bir şeyle acısını duyurmadan, sevdiği kulu öyle kolayca bu badireden atlatıyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bize hayatta da ölümden de ölümden sonrasında da lütfunu ihsan eyleyip, o sıkıntılardan bizleri berî ve uzak eylesin!

j. Allah'tan Afiyet İsteyin!

Bu hadis-i şerif de sonuncu hadis-i şerif ki, vaktimiz dolduğu için, sayfa da bitti... Bitireceğiz bu hadis-i şerifle... Peygamber Efendimiz afiyetten, afiyet dediğimiz nimetten bahsediyor, buyuruyor ki:¹⁴

لَمْ تُؤْتُوا شَيْئًا بَعْدَ كَلِمَةِ الْإِخْلَاصِ مِثْلَ الْعَافِيَةِ
فَاسْأَلُوا اللَّهَ الْعَافِيَةَ

(هـ.ب. عن أبي بكر)

RE. 351/11 (*Lem tu'tev şey'en ba'de kelimeti'l-ihlâsi misle'l-âfiyeti, feselu'llâhe'l-âfiyete.*)

(*Lem tu'tev şey'en ba'de kelimeti'l-ihlâsi misle'l-âfiyeti*) “Ey Ashabım! Size “*Lâ ilâhe illa'llâh*” kelime-i tayyibesinden, ihlâs sözünden, “*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah*” diye imanımızı be lli e tme ifadesi olan o sözden sonra, afiyetten daha güzel bir nimet bahşedilmedi, verilmedi. Sizlere afiyetten daha hoş başka bir şey verilmedi.” diyor Peygamber Efendimiz... (*Feselu'llâhe'l-âfiyete*) “O halde Allah'tan afiyeti isteyin!”

En güzel şey afiyettir. Bu hadis-i şerif burada bu kadar tamamlanıyor. Hem bunun râvîsi Ebû Bekr-i Sıddîk RA Efendimiz'dir. Onun öyle hadis-i şerifleri çokça değildir, biraz az az rivayet etmiş, “Allah'tan afiyet isteyiniz!” buyurmuş.

¹⁴Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.4, no:10; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.161; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.6, no:24; Hz. Ebûbekir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.90, no:3280; *Camiü'l-Ehadis*, c.XV III, s.13, no:18739.

Bir başka hadis-i şerifte biraz izahat var, diyor ki orada Peygamber Efendimiz: “Allah’tan bir şey istemeyi murad ettiğiniz zaman afiyeti isteyin.”

“—Yâ Rabbi! Bana dünyada, ahirette afiyet ver!” diye afiyeti isteyin.

Neden? Çünkü afiyet hem hastalıklardan uzak olmayı ifade eder, vücudun sağlığını ifade eder; hem de belalardan, sıkıntılardan uzak olmayı ifade eder. yâni vücudu dinç, başı dinç olur insanın afiyette oldu mu; ruhen de bedenen de dinç ve sıhhatte, afiyette olur.

Şimdi bu hadis-i şerifte bir incelik gelmiyor mu hatırlınıza? İnsanoğullarına verilen şey... Afiyet güzel bir şey yâni, hasta olmayacak, hiç elemi, kederi olmayacak; daima şen, esen, hoş hal ile yaşayacak; güzel şey değil mi? Güzel ama bu birinci değil, dikkat ederseniz; (*ba'de kelimeti'l-ihlâs*) *Lâ ilâhe illa'llah* sözü birinci. En büyük nimet insanın şu sözü söylemesi... Her bakımdan, işi neresinden tutturacak olursanız olun, bir kere *Lâ ilâhe illa'llah* insana imanı kazandırdığı için. Yâni *Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah* deyince insan mü'min oluyor, dünya ve ahiretin saadetini kazanıyor o bakımdan en büyük nimet; bir... Ondan sonra bu kelimeye Allah bazı özellikler, bazı imtiyazlar, bazı hassaler vermiştir ki insan bunu söylediği zaman o nimetlere nail olur. Bir takım esrarı vardır yâni bu kelimenin, bu kelime sayesinde o nimetlere erer insan.

Mesela, *Lâ ilâhe illallah* dedi mi, Allah onu hıfz u himaye eder, sıkıntısından kurtarır, felaha çevirir halini.

Bizim arkadaşlardan birisi *Cebelü'r-Rahme'*ye çıkmış Arafat'ta... *Cebelü'r-Rahme* Peygamber Efendimiz'in *Vedâ* Hutbesi'ni okuduğu yer. Oraya bir de beyaz sütun koymuşlar. Namaz kılınacak bir namazgâh var. Çok kıymetli bir yeri Arafat'ın... Rahmet dağının üstü, *Cebelü'r-Rahme'*nin üstüne... Oraya çıkmış ama oraya çıkmak akıl kârı değil yâni... Çünkü öyle bir izdiham var ki orada, her sene kaç kişi ölüyor, şehid oluyor.

Ben de bir kere yalnız başıma, çocuklar çadırda dururken bir yürüyeyim dedim. Yolun yarısında, caddenin düzünde, daha tepenin yanına yaklaşımadan bir yerde bir sıkıştım, canım gidiyordu yâni... Zor döndüm geriye, anladım ki oraya varılmayacak, varılmayacağını aklım kesti.

Şimdi bizim arkadaş, güçlü kuvvetli diye kalkmış, gitmiş *Cebelü'r-Rahme'*ye... Çıkmış yukarıya; ama kalabalık, izdiham arasında kenetlenmiş kalmış. İleri gidemiyor, geri gidemiyor; sıkışmış, kalabalık öyle bir tazyik etmiş ki pazusunun kuvveti, gücü, bedenini gücü, kuvveti para etmemiş. Nefes alamamaya başlamış, sıkışmaya başlamış, nefes alamıyor; ölecek... Artık kemikleri çatırdamaya başlayınca,

“Tamam, başkaları da öldü burada, ben de öleceğim galiba...” demiş. “Kelime-i şهادet getireyim de, öyle öleyim!” diye, son nefeste o sözü söyleyerek öleyim diye başlamış *lâ ilâhe illallah* demeye...

Kendisi anlatıyor hem de mühendis arkadaşımız, yüksek mühendis. Amerika’yı şeyi falan görmüş bir kimse. Almanya’da bulundu, Amerika’da senelerce bulundu, çeşit çeşit tahsiller yaptı, yâni şey bir insan. Diyor ki: “Nasıl olduğunu anlayamadım, kendimi ferahta buldum!” diyor. Esrârengiz bir şekilde...

İşte böyle şeyleri de vardır, Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi bu imandan ayırmasın, bu sözden ayırmasın, bu söz üzere bizi yaşatsın, bu söz üzere ruhumuzu teslim etmeyi nasib etsin, bu söz üzere bizi ba’s eylesin, bu söz ile başımızı taçlandırсын, yüzümüzü nurlandırсын!

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

28. 11. 1982 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü